

JAPÁN TUDOMÁNYOS, TECHNOLÓGIAI ÉS INNOVÁCIÓS HÍRÖSSZEFOGLALÓ

2026. augusztus 28. – szeptember 4.

A Tsukubai Egyetem új platformjával a japán nyelvű tudományos kutatások is elérhetővé válnak a nemzetközi közösség számára – A Tsukubai Egyetem országos szinten is elérhetővé tette azt az online platformot, amelynek célja a japán nyelvű tudományos publikációk globális terjesztése. Mivel a nemzetközi tudományos életben az angol nyelv dominál, a japánul írt kutatások eddig nehezebben jutottak el a külföldi szakemberekhez. Az új rendszer lehetővé teszi a tanulmányok japán nyelvű publikálását, miközben az azokhoz csatolt angol nyelvű összefoglalók belépési pontot jelentenek a nemzetközi kutatók számára, akik az egyre fejlettebb MI-alapú fordítóprogramok segítségével már közvetlenül is tanulmányozhatják a részletes szövegeket. Ez a megoldás különösen fontos a japán irodalom vagy intézményrendszer vizsgálatakor, ahol a japán nyelv használata mélyebb és árnyaltabb kifejezőmódot tesz lehetővé. A brit Taylor & Francis kiadócsoporthal együttműködésben működtetett platform Japan Institutional Gateway (JIG) néven jött létre, és az idén júliustól már Japán összes egyeteme és kutatóintézete előtt nyitva áll. A rendszer egyik legfőbb újítása az átlátható, nyílt szakmai bírálat (open peer review), amelynek során a szakértők valódi nevük felvállalásával, nyilvánosan értékelik a dolgozatokat a nyílt vita elősegítése érdekében. A folyamat rendkívül gyors: a hagyományos tudományos folyóiratok hónapokig vagy évekig tartó eljárásával szemben a JIG-en a formai ellenőrzést követően akár napokon vagy heteken belül megjelennek a tanulmányok, amelyeket ezt követően a nemzetközi adatbázisokba (pl. Scopus) is regisztrálnak (<https://news.yahoo.co.jp/articles/79f72ec957fbffc605f77a2cd5271fa00d255e1f>).

Japán megerősíti a csúcstechnológiák támogatását a nemzetbiztonság és a gazdasági biztonság növelése érdekében – A japán kormány megerősíti a kulcsfontosságú és fejlett technológiák kutatás-fejlesztését integráltan támogató „K Programot” (Key and Advanced Technology R&D through Cross Community Collaboration Program), amelynek elsődleges céljává a nemzetbiztonság és a gazdasági biztonság növelését teszik. A Kabinetiroda szakértői testülete által előterjesztett javaslatok szerint a mesterséges intelligencia és a kvantumtechnológia terén fokozódó nemzetközi verseny miatt elengedhetetlen a technológiai alapok zökkenőmentes építése a korai alapkutatásoktól egészen a gyakorlati demonstrációig. A nemzetbiztonsági fókusz hangsúlyozza a kettős – polgári és katonai – célú technológiák fejlesztését. A program keretében a kormány kiemelten támogatja a Tokió közigazgatása alá tartozó Minami-Torishima sziget környékén található ritkaföldfém-lelőhelyek kiaknázását is. A felülvizsgált K Programot beépítik Japán év végén módosítandó kulcsfontosságú biztonságpolitikai alapdokumentumaiba. A 2022-ben indított, 500 milliárd jenes (kb. 3,18 milliárd dollár) költségvetésű kezdeményezés eddig 51 stratégiai területen támogatott egyetemi és vállalati projekteket, többek között a műholdas infravörös érzékelők fejlesztésében ért el jelentős eredményeket (<https://japannews.yomiuri.co.jp/science-nature/technology/20260830-346219/>).

A G20-ak a rugalmatlan szabályozás ellen intenek a feltörekvő technológiák terén – A Húszak Csoportjának (G20) miniszterei 2026. augusztus 31. és szeptember 2. között az észak-karolinai Chapel Hillben és Asheville-ben tartott kétnapos találkozójuk végén olyan közös nyilatkozatot fogadtak el, amely óva int a mesterséges intelligenciához és más feltörekvő technológiákhoz kapcsolódó rugalmatlan vagy elavult szabályozási megközelítésektől. Az amerikai kereskedelmi miniszter, Howard Lutnick által vezetett eseményen – amelyen a technológiai szektor olyan meghatározó vezetői is jelen voltak, mint Jensen Huang (Nvidia) és Sam Altman (OpenAI) – elfogadták az úgynevezett „Karolina-elveket” (Carolina Principles). Ez az iránymutatás a már meglévő jogszabályi keretek alkalmazását helyezi előtérbe az új korlátozások bevezetése helyett, emellett támogatja az alapkutatásokba való

befektetéseket és a piaci hasznosítás felgyorsítását. A nyilatkozat hangsúlyozza, hogy a túlszabályozás akaratlanul is elfojthatja az innovációt és a gazdasági növekedést. A szeptember 2-án elfogadott megállapodást követően a találkozón részt vevő Akazava Rjoszei (AKAZAWA Ryōsei) japán ipari miniszter Washingtonba utazott, ahol az amerikai kereskedelmi és védelmi illetékesekkel tárgyalta a két ország közötti gazdasági és biztonsági kapcsolatok fejlesztéséről (<https://mainichi.jp/english/articles/20260903/p2g/00m/0bu/009000c>).

Nemzetközi akvizíciókkal bővítik adatközponti kapacitásaikat a japán elektronikai vállalatok – A vezető japán elektronikai gyártók külföldi cégek felvásárlásával bővítik adatközponti üzletágaikat, hogy kiszolgálják a mesterséges intelligencia terjedése miatt gyorsan növekvő globális keresletet. A Mitsubishi Electric mintegy 220 milliárd jent (kb. 1,4 milliárd dollárt) fordít egy amerikai energetikai szoftvercég felvásárlására, amellyel az adatközpontok, gyárak és épületek energiafogyasztását kívánja hatékonyabbá tenni saját áramelosztó berendezései és a megszerzett szoftverarchitektúra ötvözésével. Ezzel párhuzamosan az elektronikai alkatrészeket gyártó TDK egy amerikai alkatrészgyártó megvételével erősíti jelenlétét az adatközponti hűtőberendezések piacán, míg a Hitachi egy kanadai transzformátoralkatrész-gyártó akvizícióját jelentette be a kapacitások bővítése érdekében (https://www3.nhk.or.jp/nhkworld/en/news/20260901_02/).

Gyártóipari felvásárlásokkal terjeszkedne a japán NEC a fizikai MI, az űripar és a védelmi szektor területén – A japán NEC technológiai vállalatcsoport gyártóipari akvizíciókat tervez, hogy új növekedési lehetőségeket aknázzon ki a fizikai mesterséges intelligencia, a légi- és űripar, valamint a védelmi szektor területén. A vállalat pénzügyi igazgatója kiemelte, hogy a cég nem korlátozza M&A-stratégiáját egyetlen konkrét piacra sem. A terjeszkedési stratégia előzményeként a japán óriáscég idén májusban már felvásárolta az amerikai CSG Systems International telekommunikációs szoftverszolgáltatót, a jövőben pedig a fizikai rendszereket vezérlő MI-technológiák és a védelmi iparág megerősítésére összpontosít (<https://asia.nikkei.com/business/technology/japan-s-nec-open-to-manufacturer-acquisitions-in-physical-ai-aerospace>).

A SoftBank sikeresen tesztelte sztratoszférában lebegő mobil bázisállomását Japán felett – A japán SoftBank távközlési óriásvállalat sikeresen végrehajtotta az első olyan hazai tesztet, amelyben egy sztratoszférában lebegő mobil hálózati bázisállomással (HAPS) biztosítottak kommunikációs kapcsolatot. A mintegy 20 kilométeres magasságban hónapokig lebegni képes, léghajó alakú eszköz stabil hang- és videóhívási, sürgősségi, valamint drónvezérlési kapcsolatot nyújtott az augusztus 23–24-i próbák során a Kochi prefektúrában található Muroto térsége felett. A technológia kulcsfontosságú lehet a természeti csapások – például földrengések és tájfunok – idején bekövetkező hálózati kimaradások áthidalásában, emellett hatékonyan támogatja a katasztrófa utáni kárfelmérési és infrastruktúra-ellenőrzési drónműveleteket is. A SoftBank tervei szerint 2027-re terjeszti ki a repülési területeket és időtartamokat, a kereskedelmi bevezetés után pedig a katasztrófahelyzetek mellett a mindennapi üzleti felhasználókat, valamint a mesterségesintelligencia- és dróniparági szereplőket is kiszolgálja. A japán piacon nem a SoftBank az egyetlen: a rivális NTT Docomo még ebben a hónapban megkezdte saját léggömb-alapú rendszerének tesztelését a 2024-es pusztító földrengés által sújtott Noto-félszigeten. Bár a főbb japán szolgáltatók (köztük a KDDI) már közvetlen műholdas okostelefonkapcsolatot is kínálnak, a HAPS-ba történő beruházásokat a magasabb adatátviteli kapacitás és az új ipari alkalmazásokban rejlő piaci lehetőségek indokolják (<https://mainichi.jp/english/articles/20260902/p2g/00m/0bu/035000c>).

Kelt: Tokió, 2026. szeptember 5.

Készítette: Ferencz Csanád, tudományos és technológiai szakdiplomata